

اثر ترکیبی لمس یاکسون و صدای مادر بر کاهش درد ناشی از خونگیری نوزادان

نارس: یک مطالعه کارآزمایی بالینی

پریسا شاه محمدی پور^۱، اعظم حیدرزاده^۲، مهین غیاثی^۳، مجید کاظمی^۴، حسن احمدی نیا

۱- گروه پرستاری کودکان، دانشکده مامایی پرستاری رفسنجان، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.

۲- عضو هیئت علمی، گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری مامایی، مرکز تحقیقات مراقبت سالمندی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.

۳- گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری مامایی، مرکز تحقیقات مراقبت سالمندی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.

۴- نویسنده مسئول: دانشیار گروه پرستاری داخلی جراحی، دانشکده پرستاری مامایی، مرکز تحقیقات بیماری های غیرواگیر، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران. email: maj_kaz@yahoo.com

۵- استادیار اپیدمیولوژی، بخش آمار زیستی، دانشکده بهداشت رفسنجان، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران

زمینه و هدف: درد تسکین نیافته در نوزادان می تواند منجر به آسیب های کوتاه و طولانی مدت شود لذا مطالعه حاضر با هدف بررسی اثر ترکیبی لمس یاکسون و صدای مادر بر کاهش درد ناشی از خونگیری نوزادان نارس بستری در بیمارستان علی ابن ابیطالب رفسنجان انجام شد.

روش بررسی: در این مطالعه کارآزمایی بالینی دو گروه، با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس ۶۰ نفر از نوزادان نارس انتخاب و بصورت بلوک تصادفی به دو گروه ترکیبی و کنترل تقسیم شدند. برای گروه مداخله به صورت ترکیبی صدا و لمس یاکسون را توسط مادر به مدت ۵ دقیقه دریافت می کردند. داده ها با استفاده از پرسشنامه NIPS قبل و بعد از مداخله جمع آوری و با استفاده از آزمون های تی مستقل، تی زوجی و آنالیز کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: نتایج این مطالعه نشان داد میانگین نمره درد هم قبل ($P < 0.001$) و هم بعد از مداخله ($P < 0.001$) بین دو گروه از نظر آماری اختلاف معناداری داشته است و با توجه به معنادار شدن نمره قبل از مداخله از آنالیز کوواریانس استفاده شد. در آنالیز کوواریانس، هم اثر نمره درد قبل از مداخله و هم اثر گروه (مداخله) معنی دار شده است ($P < 0.001$).

نتیجه گیری: بر اساس یافته های مطالعه حاضر روش لمس یاکسون به همراه صدای مادر می تواند درد حین نمونه گیری را در نوزادان نارس بستری در بخش مراقبت های ویژه کاهش دهند و با توجه به اینکه روش آسان و ایمن است، می توان از آن به عنوان یک روش غیر دارویی برای کاهش درد نوزادان استفاده کرد.

کد کارآزمایی بالینی: IRCT20211117053083N1

واژه های کلیدی: لمس یاکسون، صدای مادر، نوزادان نارس، ایران.

مقدمه

تولد نوزادان نیازمند بستری در بخش مراقبت های ویژه رو به افزایش است (۱). هر نوزادان تازه متولد شده به طور معمول تحت رویه های دردناک و گاهی تهاجمی قرار می گیرد (۲، ۳). پایانه های حسی بر روی سطح بدن انسان از هفته ۲۰ تا ۲۴ جنینی تشکیل می شوند که نشان دهنده توانایی درک حس درد در نوزاد است (۲). درد تسکین نیافته در نوزادان می تواند منجر به آسیب های کوتاه و طولانی مدت شود (۴، ۵) که اثرات کوتاه مدت آن شامل گریه بیش از حد، خفگی، خستگی، استفراغ (۶)، و در طولانی مدت منجر به آسیب های دائمی در اجزا رشد و تکامل شناختی و به علت انعطاف پذیر بودن مغز در حال رشد، باعث تغییر در پاسخ به محرکات دردناک بعدی شود (۷). بر این اساس کنترل درد نقش بسیار مهمی در پیشگیری از اثرات ناخواسته جسمی و روانی دارد، و دخالت پرستاران برای درمان درد و پیشگیری از عوارض کوتاه و بلندمدت آن برای نوزادانی که در معرض دردهای شدید و تکرار شونده قرار دارند، بسیار مهم و حیاتی است (۸).

به طور موثر درد را می توان از طریق تکنیک های دارویی و غیر دارویی کنترل و کاهش داد (۹) که به علت عوارض احتمالی درمان های دارویی در نوزادان به ویژه نوزادان نارس لازم است جهت کنترل دردهای ناشی از فرآیندهای تشخیصی و درمانی کوتاه مدت، روش های غیردارویی ایمن جایگزین روش های دارویی گردند (۱۰). مطالعات اخیر نشان داده اند که مداخلات غیردارویی از جمله مکیدن غیرتغذیه ای، گلوکز خوراکی، تماس پوستی با مادر، شیردهی از پستان، موسیقی درمانی، شبیه سازی حسی می توانند به طور موثر از طریق دخالت سیستم های مختلف لامسه، تعادلی - حرکتی، چشایی و یا بویایی پاسخ های درد را در نوزاد حین رویه های دردناک کاهش دهند (۸). یکی از اقدامات مراقبتی - حمایتی، جبران تحریکات حسی است که نوزاد طی دوران داخل رحمی دریافت کرده است. از انواع تحریک های حسی می توان به تکنیک حرکتی لمس (ماساژ)، تماس پوست به پوست، لمس (لمس غیر فعال)، لمس آرام و مالش، انجام حرکات غیر فعال، تحریک های دهانی (پستانک) و تحریک های شنوایی (صدای ضربان قلب، صداهای رحمی، موزیک و صدای مادر) اشاره کرد (۱۱).

از آنجایی که لمس اولین حس عقلانی است که در جنین انسان رشد می کند؛ لمس درمانی به عنوان درمان مکمل شناخته می شود (۱۲). لمس ملایم با قرار دادن نوزاد در موقعیتی شبیه به موقعیت جنین در رحم باعث تثبیت و